

Th^ñn - c^ñ quan c^ñn d^ñng b^ñ o v^ñ d^ñc bi^ñt

T^ñ vài th^ñp k^ñ nay, b^ñnh th^ñn m^ñn t^ñnh, b^ñnh t^ñng huy^ñt ^ñp (THA) v^ñ tim m^ñch d^ñ thay th^ñ các b^ñnh l^ñy nhi^ñm trong c^ñ c^ñu b^ñnh t^ñt tr^ñn t^ñn th^ñ gi^ñi. Đ^ñy l^à m^ñt thách th^ñc l^ñn v^ñi s^ñc kh^ñe c^ñng d^ñng v^ñ ng^ñn s^ñch c^ña t^ñng qu^ñc gia.

Theo T^ñ ch^ñc Y t^ñ th^ñ gi^ñi, t^ñ l^ñ t^ñ vong do b^ñnh nhi^ñm khu^ñn s^ñ gi^ñm 3%, ng^ño^ñc l^ñi, các b^ñnh m^ñn t^ñnh - b^ñnh th^ñn, b^ñnh tim m^ñch s^ñ t^ñng 17% tr^ñn v^ñi th^ñp niênn t^ñi, đ^ñc bi^ñt l^ñ các n^ño^ñc đ^ñng ph^ñt tri^ñn.

Theo H^ñi Th^ñn h^ñc th^ñ gi^ñi, hi^ñn nay có tr^ñn 500 tri^ñu (chi^ñm 10%) ng^ño^ñi tr^ñng th^ñnh tr^ñn th^ñ gi^ñi b^ñ b^ñnh th^ñn m^ñn t^ñnh l^ñ các m^ñc đ^ñ khác nhau, trong đó tr^ñn 1,5 tri^ñu ng^ño^ñi đ^ñng d^ñng tr^ñ thay th^ñ b^ñng l^ñc máu chu k^ñ, l^ñc màng b^ñng liênn t^ñc ngo^ñi trú, ghép th^ñn. ^ño^ñc t^ñnh con s^ñ này s^ñ t^ñng g^ñp đ^ñoi tr^ñn th^ñp niênn t^ñi.

Đi^ñu tr^ñ thay th^ñn r^ñt t^ñn k^ñm, ng^ñi i ngh^ño, l^ñc^ñ n^ño c^ñ có thu nh^ñp th^ñp ít có c^ñ h^ñi d^ñnc^ñ đ^ñu tr^ñ thay th^ñn. Theo th^ñng kê, trên 80% b^ñnh nh^ñn đ^ñu tr^ñ thay th^ñn s^ñng l^ñc^ñ các n^ño c^ñ ph^ñt tri^ñn. l^ñn Đ^ñ và Pakistan ch^ñ đ^ñáp l^ñc^ñ d^ño i 10% nhu c^ñu. l^ñM^ñ, n^ñm 1999 có 340.000 ng^ñi suy th^ñn m^ñn giai đ^ño n cu^ñi đ^ño c^ñ l^ñc^ñ m^ñau chu k^ñ, d^ñ ki^ñn đ^ñn n^ñm 2010, con s^ñ n^ñy s^ñ là 650.000 ng^ñi.

l^ñV^ñt Nam, theo đ^ñu tra n^ñm 1990, t^ñ l^ñ suy th^ñn m^ñn dao đ^ñng kho^ñng t^ñ 0,6 - 0,81% t^ùy t^ùng v^ñng. Nhu c^ñu ghép th^ñn kho^ñng 5,5/100.000 ng^ñi. Hi^ñn n^ñy có kho^ñng h^ñn 5.500 b^ñnh nh^ñn đ^ño c^ñ l^ñc^ñ m^ñau chu k^ñ, h^ñn 1.100 ng^ñi đ^ño c^ñ l^ñc^ñ màng b^ñng li^ñn t^ñc ngo^ñi trú và h^ñn 300 ng^ñi đ^ño c^ñ ghép th^ñn. Nh^ñ v^ñy ch^ñ kho^ñng d^ño i 10% b^ñnh nh^ñn suy th^ñn m^ñn giai đ^ño n cu^ñi l^ñV^ñt Nam đ^ño c^ñ đ^ñu tr^ñ thay th^ñ.

B^ñnh th^ñn m^ñn t^ùnh li^ñn quan nh^ñu đ^ñn THA, b^ñnh lý tim m^ñch và đái tháo đ^ñng. Hàng n^ñm có kho^ñng 12 tri^ñu ng^ñi t^ñ vong v^ñ bi^ñn ch^ñng tim m^ñch li^ñn quan đ^ñn suy th^ñn m^ñn t^ùnh. Theo Hi^ñp h^ñi đái tháo đ^ñng th^ñ gi^ñi, n^ñm 2000 có 146 tri^ñu ng^ñi trên th^ñ gi^ñi b^ñ đái tháo đ^ñng (ĐTĐ), con s^ñ n^ñy s^ñ t^ñng l^ñen là 285 tri^ñu ng^ñi n^ñm 2010 và n^ñm 2030 là 438 tri^ñu ng^ñi. l^ñV^ñt Nam, t^ñi các trung tâm l^ñc^ñ ngo^ñi th^ñn, s^ñ ng^ñi b^ñ suy th^ñn giai đ^ño n cu^ñi do ĐTĐ ng^ñày c^ñng t^ñng.

N^ñm n^ñy, Ngày th^ñ gi^ñi phòng ch^ñng b^ñnh th^ñn m^ñn t^ùnh là ngày 11/3 v^ñi ch^ñ đ^ñ C^ñn kh^ñng ch^ñ đ^ñ

B^ñnh th^ñn m^ñn t^ùnh

Theo H^ñi Th^ñn h^ñc M^ñ, b^ñnh th^ñn đ^ño c^ñ coi là m^ñn t^ùnh khi có s^ñ b^ñt th^ñng v^ñ c^ñu trúc ho^ñc^ñ ch^ñc n^ñng th^ñn trên 3 th^ñng. Lúc đó, trong n^ño c^ñ ti^ñu có protein, creatinin trong máu t^ñng làm m^ñc l^ñc c^ñu th^ñn gi^ñm và mô h^ñc th^ñn, si^ñu âm th^ñn thay đ^ñi.

Các giai đ^ño n c^ña b^ñnh

D^ña vào creatinin máu t^ñ đó suy ra m^ñc l^ñc c^ñu th^ñn theo các công th^ñc Gault - Cockcroft ho^ñc MDRD, H^ñi Th^ñn h^ñc M^ñ và H^ñi đ^ñng v^ñ c^ñi thi^ñn ti^ñen l^ñng b^ñnh lý th^ñn toàn c^ñu phân

Io^ıi b^ınh th^ın m^ın t^ınh c^ı 5 gai đ^ıo^ın:

Gai^ı đ^ıo^ın 1: T^ın th^ıng th^ın v^ıi m^ıc l^ıc c^ıu th^ın b^ınh th^ıng ho^ıc t^ıng l^ın h^ın hay b^ıng 90ml/phút/1,73m².

Gai^ı đ^ıo^ın 2: T^ın th^ıng th^ın v^ıi m^ıc l^ıc c^ıu th^ın gi^ım nh^ı t^ı 60 - 89 ml/phút/1,73m².

Gai^ı đ^ıo^ın 3: M^ıc l^ıc c^ıu th^ın gi^ım v^ıa t^ı 30 - 59ml/phút/1,73m².

Gai^ı đ^ıo^ın 4: M^ıc l^ıc c^ıu th^ın gi^ım n^ıng t^ı 15 - 29 ml/phút/1,73m².

Gai^ı đ^ıo^ın 5: Suy th^ın gai^ı đ^ıo^ın cu^ıi. M^ıc l^ıc c^ıu th^ın nh^ı h^ın 15 ml/phút/1,73m².

Tùy theo m^ıc đ^ı suy th^ın đ^ı ch^ın ph^ıng pháp đ^ıu tr^ı thíc^ı h^ıp. T^ı gai^ı đ^ıo^ın 1 đ^ın gai^ı đ^ıo^ın 4 ch^ı đ^ıu tr^ı b^ıo t^ın. N^ıu suy th^ın gai^ı đ^ıo^ın cu^ıi, đ^ıu tr^ı b^ıo t^ın kh^ıng hi^ıu qu^ı, c^ın đ^ıu tr^ı thay th^ı b^ıng l^ıc m^ıáu chu k^ı, l^ıc m^ıàng b^ıng li^ıen t^ıc ngo^ıi trú ho^ıc ghép th^ın.

Phòng ng^ıa b^ınh th^ın m^ın t^ınh: C^ın đ^ıu tr^ı t^ıt vi^ıem c^ıu th^ın c^ıp, s^ıi đ^ıo^ıng ti^ıt ni^ıu; Tránh béo phì, th^ıa cân; Ki^ım soát t^ıt THA, ĐTĐ, r^ıi lo^ın m^ıáu; Ch^ı đ^ı ăn u^ıng thíc^ı h^ıp: ít mu^ıi, thành ph^ın h^ıp lý, kh^ıng l^ım d^ıng bia, r^ıu; Không hút thu^ıc.

Tóm l^ıi, phòng ng^ıa b^ınh th^ın là nh^ıu m^ıv^ı c^ıa t^ıng ng^ıo^ıi. Chúng ta c^ın có đ^ı ki^ın th^ıc nh^ım phát hi^ın b^ınh, đ^ıu tr^ı đúng h^ıng đ^ı di^ın bi^ın ch^ım đ^ın suy th^ın m^ın gai^ı đ^ıo^ın cu^ıi.

PGS.BS. Tr^ın V^ın Ch^ıt (Phó Ch^ı t^ıch H^ıi Ti^ıt ni^ıu - th^ın h^ıc Vi^ıt Nam)